

**PLAN PRAKTYKI
OBSERWACYJNO-ASYSTENCKIEJ I METODYCZNEJ**

Edukacja i terapia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i zespołem Aspergera

STUDIA PODYPLOMOWE

Wymiar praktyki	Praktyka obejmuje trzy komponenty: (180 godzin praktyk) • moduł z zakresu pedagogiki specjalnej SEMESTR I – 60 godzin – praktyka o charakterze obserwacyjno-asystenckim realizowana przez osoby, które nie mają zaliczonego modułu z zakresu pedagogiki specjalnej – odbywa się w placówkach ogólnodostępnych, integracyjnych, specjalnych – nie przewiduje samodzielnego prowadzenia zajęć! – zawiera co najmniej 30h hospitacji zajęć • praktyka w ramach przygotowania specjalistycznego w zakresie pedagogiki specjalnej – 120 godzin – ma charakter asystencko-pedagogiczny – obejmuje samodzielne prowadzenie zajęć – odbywa się w placówkach ogólnodostępnych, integracyjnych, specjalnych SEMESTR II – (60 godzin), praktyka asystencko-pedagogiczna – diagnozowanie i projektowanie terapii – zawiera co najmniej 10h hospitacji zajęć – zawiera co najmniej 20h samodzielnego prowadzenia zajęć SEMESTR III – (60 godzin), praktyka asystencko-pedagogiczna – prowadzenie zajęć terapeutycznych – zawiera co najmniej 30h samodzielnego prowadzenia zajęć UWAGA! PRAKTYKA MUSI ODBYWAĆ SIĘ W PRZYNAJMNIEJ DWÓCH RÓŻNYCH INSTYTUCJACH.
Forma zaliczenia	zaliczenie z oceną
Miejsce praktyki	Miejsca odbywania praktyki to poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz placówki oświatowe, wyłącznie te, w których prowadzi się diagnozę i terapię dzieci i młodzieży z autyzmem, zespołem Aspergera, zespołem Reta, dziecięcymi zaburzeniami dezintegracyjnymi, zaburzeniami hiperkinetycznymi z towarzyszącym upośledzeniem umysłowym i ruchami stereotypowymi i innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi. Słuchacze pracujący w placówkach, do których uczęszczają osoby ze spektrum autyzmu i innymi całościowymi zaburzeniami rozwoju mają możliwość zaliczenia praktyki na podstawie zatrudnienia potwierdzającego pracę z dziećmi z w/w rodzajem niepełnosprawności.
W trakcie praktyk Słuchacz realizuje następujące formy aktywności	– obserwowanie procesu diagnozy i prowadzenia zajęć – asystowanie specjalście prowadzącemu diagnozę lub zajęcia (30 godz.) – prowadzenie zajęć wspólnie ze specjalistą (45 godz.) – samodzielnie prowadzenie zajęć (45 godz.) – planowanie i omawianie zajęć prowadzonych przez siebie i innych (30 godz.)
Cele praktyki	
Celem praktyki jest zdobycie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą, dydaktyczną i terapeutyczną z dziećmi i młodzieżą z Autyzmem, zespołem Aspergera oraz innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością	

pedagogiczną w działaniu praktycznym.

W szczególności zadaniem Słuchacza jest:

- poznanie organizacji pracy placówki, w której odbywa praktykę;
- nabycie umiejętności diagnozowania, planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć;
- nabycie umiejętności prowadzenia obserwacji zajęć i jej dokumentowania;
- kształtowanie umiejętności integrowania zdobytej wiedzy w praktyce.

Zadania do realizacji

A. Praktyka obserwacyjno-asystencka 60h (semestr I)

Tę część praktyk realizują osoby, które nie mają zaliczonego modułu z zakresu pedagogiki specjalnej. Celem praktyki jest:

- Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki oświatowej, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy dydaktyczno-wychowawczej i terapeutycznej oraz sposobami ich realizacji.
- Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój ucznia, m.in. pedagoga szkolnego, psychologa, logopedy, nauczyciela-wychowawcy, nauczycieli współorganizujących kształcenie, innych specjalistów.
- Poznanie form działań wspierających ucznia organizowanych w ramach zajęć lekcyjno-wychowawczych oraz pozalekcyjnych.
- Dokonanie analizy dokumentów dotyczących określonego ucznia (w szczególności IPET i WOPFU).
- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych w dzienniku praktyk.
- Poznanie zespołu klasowego oraz prowadzenie rozmów z pracownikami placówki: nauczycielami, wychowawcami, specjalistami, dyrekcją i in.
- Zapoznanie z zasadami pracy, pomocy i wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z zaburzeniami wpisującymi się w aktualnie studiowaną przez studenta subdyscyplinę pedagogiki specjalnej.
- Student, jako asystent nauczyciela i wychowawcy: **hospituje zajęcia w wymiarze co najmniej 30 godzin** w jak największym stopniu związane ze studiowanym obecnie kierunkiem. Hospitując zajęcia student powinien poznać organizację nauczania oraz przebieg procesu nauczania, a także wsparcia ucznia na poszczególnych etapach kształcenia oraz swoistość przebiegu lekcji/ zajęć lub innych form wsparcia ucznia.

B. Praktyka asystencko-pedagogiczna 120h (semestr II 60h i III 60h)

1. **Zapoznanie się** ze specyfiką szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań opiekuńczo-wychowawczych, terapeutyczno-rehabilitacyjnych i dydaktycznych, poznanie sposobu funkcjonowania szkoły lub placówki, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji.

2. **Obserwowanie:**

- zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie aktywności formalnych i nieformalnych grup uczniów z zaburzeniami w rozwoju i z niepełnosprawnością,
- aktywności poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem specyfiki zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych,
- interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą (w tym samym i w różnym wieku) w sytuacjach lekcyjnych i pozalekcyjnych, uwzględniając problemy dzieci o specyficznych zaburzeniach w rozwoju,
- procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych i zespołach uczniowskich (klasach), ich specyfiki, prawidłowości i zakłóceń (uczniowie z trudnościami komunikacyjnymi, w tym z zaburzeniami autystycznymi, posługujący się językiem migowym i alternatywnymi metodami komunikacji),
- czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji (zajęć) oraz aktywności uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, toku metodycznego lekcji (zajęć),

stosowanych przez nauczyciela metod, form pracy i wykorzystywanych pomocy dydaktycznych, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz niedostosowania społecznego uczniów,

- integrowania przez opiekuna praktyk działalności opiekuńczo-, dydaktycznej, pomocowej i terapeutycznej
- dynamiki grupy (klasy), ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowania i postaw uczniów,
- funkcjonowania i aktywności w czasie lekcji (zajęć) poszczególnych uczniów,
- sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz niedostosowania społecznego,
- sposobu zadawania i kontrolowania pracy domowej, z uwzględnieniem możliwości uczniów,
- sposobu oceniania uczniów,
- działań podejmowanych na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny uczniów,
- organizacji przestrzeni w klasie, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje i dostosowanie ich do potrzeb i możliwości percepcji uczniów w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności);

3. Współdziałanie z opiekunem praktyk (asystowanie) w:

- sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz w zapewnianiu bezpieczeństwa,
- podejmowaniu działań wychowawczych i terapeutyczno-rehabilitacyjnych wynikających z zastanych sytuacji,
- prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych,
- planowaniu i przeprowadzaniu lekcji (zajęć),
- organizowaniu pracy w grupach, stosownie do możliwości i ograniczeń uczniów,
- usprawnianiu zaburzonych funkcji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- przygotowaniu pomocy dydaktycznych adekwatnych do możliwości i ograniczeń uczniów,
- doborze i wykorzystywaniu środków multimedialnych i technologii informacyjnej w pracy dydaktycznej z uczniami o zróżnicowanych możliwościach i ograniczeniach,
- ocenianiu uczniów,
- organizowaniu przestrzeni klasy,
- podejmowaniu działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej;

4. Pełnienie roli opiekuna-wychowawcy oraz nauczyciela, w szczególności poprzez:

- diagnozowanie dynamiki grupy oraz sytuacji uczniów w grupie,
- poznawanie uczniów, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz niedostosowania społecznego,
- samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych wobec grup i poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb, zgodnie z możliwościami wynikającymi z niepełnosprawności oraz niedostosowania społecznego,
- sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności uczniów,
- organizację i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę i działań profilaktycznych) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
- podejmowanie indywidualnej pracy z uczniami (szczególnie tymi, u których występuje potrzeba stosowania odrębnych działań opiekuńczo-wychowawczych ze względu na rodzaj niepełnosprawności lub niedostosowanie społeczne),
- sprawowanie opieki nad uczniami poza terenem szkoły lub placówki,
- planowanie lekcji (zajęć), formułowanie celów, dobór metod i form pracy oraz środków dydaktycznych,
- dostosowywanie metod i form pracy do realizowanych treści, etapu edukacyjnego oraz dynamiki grupy uczniowskiej i rodzaju niepełnosprawności lub niedostosowania społecznego,
- organizację i prowadzenie lekcji (zajęć) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze,
- wykorzystywanie w toku lekcji (zajęć) środków multimedialnych i technologii informacyjnej,
- dostosowywanie sposobu komunikacji w toku lekcji (zajęć) do poziomu rozwoju i możliwości uczniów,
- animowanie aktywności poznawczej i współdziałania uczniów, rozwijanie umiejętności w miarę możliwości samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej, organizację pracy uczniów w grupach zadaniowych,
- diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów z zaburzeniami w rozwoju, podejmowanie

indywidualnej pracy dydaktycznej z uczniem, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności lub niedostosowania społecznego,

- podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych i nieprzestrzegania ustalonych zasad,
- podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym oraz innymi specjalistami pracującymi z uczniami;

5. Analiza i interpretacja zaobserwowanych i doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:

- prowadzenie dokumentacji praktyki,
- konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
- ocenę własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych oraz wypełniania roli nauczyciela (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
- ocenę przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów,
- konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych i prowadzonych działań,
- omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie słuchaczy.

Warunki i termin zaliczenia praktyki

- Przed przystąpieniem do realizacji praktyki Słuchacz zobowiązany jest poinformować opiekuna praktyk o terminie i miejscu ich realizacji.
- Praktykę zalicza w indeksie uczelniany opiekun praktyki na podstawie dokumentacji przedłożonej przez Słuchacza (w tym ocen zaproponowanych przez nauczycieli przedszkola oraz szkoły), rozmowy dotyczącej przebiegu praktyki, samooceny.
- Ocena uzyskiwana jest ze średniej arytmetycznej uzyskanej na podstawie:
 - oceny wystawionej przez nauczyciela - opiekuna praktykanta w placówce
 - oceny prowadzenia dziennika praktyk
 - oceny rozmowy dotyczącej przebiegu praktyk
 - samooceny dokonanej przez Słuchacza zgodnie z kryteriami oceniających go opiekunów praktyk
- Zaliczenie praktyk student uzyskuje na koniec semestru

Uwaga! Słuchacz dokumentuje przebieg praktyki na drukach do tego celu opracowanych. Wielkość rubryk w dzienniku praktyk można regulować zgodnie z potrzebami wynikającymi z indywidualnego przebiegu praktyki.

Wykaz dokumentów, które student zobowiązany jest przedstawić do zaliczenia praktyki

- Potwierdzenie realizacji praktyki metodycznej.
- Opinie i oceny wystawione przez opiekunów praktyk w w/w placówkach.
- Dzienniki praktyk poświadczone podpisem opiekuna praktyki.
- Protokoły obserwacyjne z zajęć w oddziale przedszkolnym/klasie czy grupie terapeutycznej wraz z uwagami metodycznymi

Wykaz archiwizowanych dokumentów

- Indywidualny arkusz oceny Słuchacza
- Potwierdzenie realizacji praktyki obserwacyjno-asystenckiej i metodycznej.
- Opinie i oceny wystawione przez opiekunów praktyk w placówkach.
- Dzienniki praktyk poświadczone podpisem opiekuna praktyki.
- Przykładowe protokoły obserwacyjne z zajęć w wybranej klasie, grupie terapeutycznej wraz z uwagami metodycznymi – 5 protokołów.